

levende hos os under vort Arbejde med kirkelig Lovgivning, og derfor have vi helt igennem siden 1849 arbejdet med det Formaal ikke at tvinge nogen til at deltage i en kirkelig Handling, som han ikke selv sætter Pris paa. Ingen er længer tvungen til at betjene sig af nogen bestemt Præst; ingen er længer tvungen til at lade sine Børn døbe, ingen er længer tvungen til at gaa til Alters eller til at lade sine Børn konfirmere. Paa alle disse vigtige kirkelige Omraader er der Frihed for Folkekirkens Medlemmer, og ingen ophører at være Medlem af Folkekirken, fordi han ikke nyder Sakramentet, ikke lader sine Børn døbe eller konfirmere. Der er kun et eneste Punkt, saa vidt jeg kan se, paa hvilket man endnu har bevaret Tvungen, og det er netop paa det Punkt, vi her tale om, nemlig med Hensyn til Vielsen. Der er det saaledes, at intet af Folkekirkens Medlemmer kan blive gift uden kirkelig Vielse. Ønsker han ikke den, maa han træde ud af Folkekirken. Men dette er efter min Formening ganske meningsløst, naar man stiller det sammen med den Udvikling, der i øvrigt er foregaaet paa det kirkelige Omraade hos os. Thi naar man kan blive ved at være Medlem af Folkekirken, selv om man ikke bruger Sakramenterne, er der ingen Mening i, at man ikke kan blive ved at være Medlem af den, fordi man ikke benytter den kirkelige Vielse, thi kirkelig set er der ikke Spørgsmaal om, at Vielsen paa ingen Maade har den Betydning som Sakramenterne. Derfor forekommer det mig, som sagt, at være stødende mod hele den almindelige Udvikling, vi have haft her til Lands, at man beholder Tvungen paa dette Punkt. Det kan ikke hjælpe, at man indvender, at der kun er faa, der ønske Forandring for deres eget Vedkommende, thi det samme gjaldt ganske vist ogsaa for Daaben, over for Nadveren og over for Konfirmationen. Der var heller ikke mange Mennesker, der for deres eget Vedkommende ønskede at være fri for Daabstvangen, der var ikke mange, der ønskede at være fri for Nadvertvangen eller Konfirmationstvangen, man indførte Friheden, fordi man fandt det stridende mod Kirkens Væsen at tvinge nogen til at modtage en kirkelig Velsignelse, som

han ikke selv skøttede om at modtage. Man gjorde det ogsaa af særlig Hensyn til Folkekirken. Folkekirken er jo en stor religiøs Opdragelsesanstalt for vort Folk. Den rummer Medlemmer, der staa paa overordentlig forskellige Trin med Hensyn til kristelig Udvikling, lige fra Folk, der i kirkelig Henseende ligge som i en Døs og til fuldt bevidste Kristne, og det er ganske sikkert en Velsignelse for vort Folk at have en saadan stor religiøs Opdragelsesanstalt, der kan faa nogen Indflydelse paa Befolkningens store Flertal. Jeg skønner ikke rettere, end at naar Grundloven i sin Tid etablerede den evangelisk-lutherske Kirke som den danske Folkekirke, saa var det, fordi man mente, at det for Folkets sunde Udviklings Skyld havde en stor Betydning, at man havde en saadan religiøs Opdragelsesanstalt. Men skal den faa Betydning som saadan, skal man ikke uden yderste Nød drive nogen bort fra Folkekirken, som ikke selv ønsker at bryde med den. Dette har været et Princip helt igennem i vor kirkelige Lovgivning, og jeg tror, det har været et forstandigt Princip baade set fra Statens og fra Kirkens Synspunkt. Derfor tror jeg ogsaa, at det er galt, at de, der høre til Folkekirken, men som af en eller anden Grund ikke skøtte om den kirkelige Vielse, skulle tvinges til at melde sig ud af den. Spørgsmaalet har jo desuden faaet en særlig Betydning i den senere Tid ved, hvad der er sket her i Kjøbenhavn, men jeg har i de foregaaende Aar haft Lejlighed til udførlig at omtale dette og skal derfor ikke nu komme nærmere ind derpaa. Alle, som have fulgt med, ville erkende, at Spørgsmaalet derved er blevet brændende, i alt Fald her i Hovedstaden. Skulle vi her komme ud over Vanskelighederne, bør der aabnes Adgang for dem, der ønske at være fri for den kirkelige Vielse, til at blive det, uden at de derfor skulle være tvungne til at melde sig ud af Folkekirken.

Hertil kommer imidlertid endnu en Omstændighed, nemlig den Stilling, i hvilken Præsterne staa til denne Sag. Det er jo saaledes, at den nuværende Ordning for mange Præster har medført alvorlige Bekymringer og været trykkende for deres Samvittighed, og ikke blot det, men jeg